

Meilė – tai kažkas nepaprasto (VII): atiduoti savo gyvybę už draugus

Celibato besilaikančios širdies
paslaptis: palikti šio pasaulio
meilę, kad visą pasaulį
pripildytų Dievo Meilės šviesa.

2020-02-25

*Dievas sukūrė žmogų pagal savo
paveikslą, pagal savo paveikslą
sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos
(Pr 1, 27). Tai pirmasis pasakojimas
apie sukūrimą Pradžios knygoje apie*

vyro ir moters kilmę; Dievas juos sukuria tuo pačiu metu. Abu turi tą patį orumą, nes jie yra gyvas Jo atvaizdas. Antrasis pasakojimas vėl grįžta prie šio įvykio (Pr 2, 7-25), bet taip tarsi filmuojant sulėtinto vaizdo režimu. Dievas pirmiausia sukuria vyrą ir jį palieka Edeno sode. Spindi naujai sukurto pasaulio grožis: dangus, jūros vandenys, upės, tekančios per kalnus, ir visokių rūšių medžiai. Tai nuostabi scena, bet Adomas jaučiasi vienišas.

Kad palengvintų jo vienatvę, Viešpats sukuria begalę gyvų padarų, pripildančių Rojų: padangių sparnuočius, žuvis, plaukančias jūrose, žemės gyvūnus. Bet visa tai dar atrodo nepakankama žmogui. Tada Dievas nusprendžia jam suteikti *tinkamą bendrininką* (Pr 2, 18) ir iš vyro šonkaulio sukuria moterį. Galiausiai Adomas atranda akis, žvelgiančias tuo pačiu žvilgsniu: *ši pagaliau yra kaulas mano kaulų ir*

kūnas mano kūno. Ši bus vadinama Moterimi, nes iš jos Vyro ji buvo paimta (Pr 2, 23). Tas susitikimas pripildo jį džiaugsmo, bet virš visko jis nušviečia paties žmogaus tapatybę: tai jam nauju būdu pasako, kas jis toks. Žmogui trūko kažko, ką galėjo duoti tik kitas žmogus.

Negera žmogui būti vienam

Šie *Pradžios knygos* puslapiai pateikia esmines tiesas apie žmogų, išreikštas ne teoriniais apmąstymais, bet simboliniu pasakojimu. Adomo vienatvė turi gilią antropologinę prasmę. Šv. Jonas Paulius II sakė, kad kiekvienas vyras ir moteris yra tos „prigimtinės vienatvės“ dalyvis, ir kad kažkuriuo gyvenimo momentu turi su ja susidurti[1]. Kai Dievas sako: *Negera žmogui būti vienam* (Pr 2, 18), iš tikrųjų omenyje turi juos abu[2]: tiek vyrui, tiek moteriai reikia pagalbos išeiti iš šios vienatvės, reikia kelio kartu žengti į

pilnatvę, kurios jiems trūksta. O tai yra santuoka.

Kai po daugelio amžių Jėzus primena fariziejams apie tai, kaip buvo *pradžioje*, jis remiasi būtent šia Biblijos ištrauka (pagal Mt 19, 1-12). Krikščioniška santuoka yra Dievo kvietimas vyrui ir moteriai kartu žengti Jo link. Ir ne tik kartu, bet *vienam per kitą*. Susituokusiam žmogui vyras ar žmona yra absoliučiai būtinas kelias pas Dievą. Kelias, kuriame kūnas tampa vieta meilės bendrystei ir savęs dovanojimui, pasišventinimo medžiaga ir erdve. Todėl santuokinė meilė yra kūnų ir sielų susitikimas, pagražinantis ir perkeičiantis žmogišką meilę, per sakramento malonę suteikiantis jai antgamtinę vertę.

Tuo pačiu metu meilė tarp vyro ir moters kreipia į kažką už jos pačios. Kai meilė tikra, ji visada yra *kelias į*

Dievą, ne tikslas. Tikslas ir toliau tebėra pilnatvė, kuri randama tik Jame. Todėl nestebina, kad kuris nors iš susituokusiųjų gali jausti tą „prigimtinę vienatvę“. Tačiau šis jausmas nereiškia, kaip kartais aiškinama, kad meilė baigėsi ir kad turi prasidėti kita meilės istorija, nes nepakaktų ir jos. Greičiau tai ženklas, kad žmogaus širdis jaučia troškulį, kurį visiškai numalšinti gali tik begalinė Dievo meilė.

Psichologinis pojūtis, kad niekad nesam vieni

Tame pačiame pokalbyje apie santuoką, priminęs *Pradžios knygos* mokymą, Jėzus žengia dar vieną žingsnį. Abipusis vyro ir moters pasiaukojimas yra gražus kelias vedantis į Dievą. Tačiau tai ne vienintelis galimas kelias. Mūsų Viešpats kalba apie tuos, kurie ypatingos dovanos dėka atsisako santuokos *dėl dangaus karalystės* (Mt

19, 12). Jis pats ėjo šiuo keliu - Jėzus gyveno celibate. Savo gyvenime jam nereikėjo tarpininko su Dievu: *Aš ir Tėvas esame viena* (Jn 10, 30); *aš esu Tėve ir Tėvas manyje* (Jn 14, 11). Ir Jėzus ne tik ėjo šiuo keliu, Jis pats norėjo tapti Keliu, kad daugelis kitų žmonių galėtų mylėti tuo pačiu būdu, „kuris prasmę gali rasti tik Dieve“[3].

Bažnyčios istorijoje žinoma daugybė žmonių, atsiliepusių į Jėzaus kvietimą susitapatinti su Juo šiuo būdu: neatsiejamu nuo Jėzaus, giliai įsišaknijusiu Jo gyvenime, nors tai ir nėra skirta visiems krikščionims. Tie, kurie jau pirmaisiais amžiais priėmė pašaukimą į celibatą, neniekino santuokos. Galbūt kitas gyvenimo kelias juos net ir traukė taip pat kaip tas, kuriuo jie pasiryžo sekti. Tačiau būtent dėl to, kad santuokinį gyvenimą matė kaip kažką gražaus, jie galėjo paaukoti tą galimybę Dievui spinduliuodami džiaugsmu. „Tik tarpų, kurie giliai supranta ir vertina

žmogiškąją meilę,“ – sakė šv. Josemaria – „gali kilti tas kitas neapsakomas supratimas, apie kurį kalba Jėzus (plg. *Mt* 19, 11). Tai gryna Dievo dovana, kuri paskatina žmogų atiduoti kūną ir sielą Viešpačiui, paaukoti jam nepadalintą širdį, netarpininkaujant žmogiškai meilei“[4]. Kažkokiu būdu Dievas pašauktiesiems į celibatą padeda atrasti bet kokios autentiškos meilės šaltinį ir tikslą. Jie ypatingai patiria Meilę, kuria degė Jėzaus širdis ir buvo išlieta ant jo Bažnyčios.

Taigi celibatas yra kelias, kuris atspindi dovanai gaunamą Meilę To, kuris visada žengia pirmą žingsnį (plg. 1 *Jn* 4, 19). Nors atrodo, kad besilaikantieji celibato apriboja savo laisvę, kai paaukvoja Dievui galimybę sukurti šeimą, iš tikrųjų jie ją padidina. Jų atsidavimas į Dievo rankas, jų pasirengimas dėl Jo palikti *namus, brolius, seseris, tėvą, motiną, vaikus, dirvas* (*Mt* 19, 29), ypatingu

būdu padaro juos „laisvus mylėti“[5]. Kaip ir susituokęs žmogus, jie turi saugoti savo širdį, kad jų meilė nenusisuktų nuo Dievo ir kad jie galėtų duoti ją kitiems. Jų atsidavimas nesusitelkęs į sutuoktinį, o į Kristų, kuris siunčia juos į visą pasaulį perduoti Jo „labiausiai mylinčios Širdies dūžius“[6] konkrečioms žmonėms.

Toks buvo Jėzaus gyvenimas. Jis nesijautė vienišas, nes jis žinojo, kad visada yra lydimas Tėvo: *Tėve, dėkoju tau, kad mane išklausei. Aš žinau, kad visuomet mane išklausai* (Jn 11, 41-42). Mes visada rizikuojame patirti vienatvę. Bet, kai Kristus tikrai pripildo žmogaus širdį, jis jau nesijaučia vienas. Todėl šv. Josemaria sakydavo, kad Dievas suteikė jam „psichologinį pojūtį, kad jis niekad nebuvo vienas nei žmogiškai, nei antgamtiškai“[7]. Kalbėdamas apie savo patirtį, jis rašė: „Žmogaus širdžiai duotas milžiniškas

koeficientas plėstis. Kai myli, meilė išsiskleidžia iki aukščiausio taško peržengdama visas ribas. Kai myli Viešpatį, nebus tokio kūrinio, kuriam neatrastum vietos savo širdyje”[8].

Jonas, celibatą gyvenanti širdis

Paskutinės vakarienos metu, kelios valandos prieš paaukodamas savo gyvenimą, Jėzus atveria savo širdį apaštalams: *Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti* (Jn 15, 13). Šie žodžiai, išreiškiantys Jo meilę visai žmonijai irgi yra kvietimas. Mūsų Viešpats sako apaštalams: *Jūs aš draugais vadinu* (Jn 15, 15). Jie, kaip ir visi vyrai bei moterys yra jo meilės *iki galo* (Jn 13, 1) gavėjai. Bet jie ypatingu būdu irgi yra draugai. „Draugas“ [9] kviečia juos daryti tai, ką jis darys: atiduoti gyvybę už savo draugus. Šie žodžiai neabejotinai yra kiekvieno krikščioniško pašaukimo šaknys, bet jie visada ypatingu būdu rado atgarsį

širdyse tų, kurie seka Kristumi viską palikdami.

Kryžius yra didžiausia šios Meilės išraiška. Šioje didingoje scenoje kartu su Marija ir šventomis moterimis mums aiškiai parodoma apaštalo Jono figūra. „Tiesos akimirką jie visi pabėgo, išskyrus Joną, kuris iš tikrųjų mylėjo darbus. Tiktai paauglys, jauniausias iš apaštalų, pasilieka prie Kryžiaus. Kiti savyje nejautė tos meilės, kuri būtų stipri kaip mirtis“[\[10\]](#). Nuo pat paauglystės pradžios Jono širdis stipriai jautė Jėzaus meilę. Mes žinome, koks brangus jam buvo tos dienos, kai jis pirmą kartą sutiko Viešpatį, atminimas: „Jono akys susitinka su Kristaus. Jis seka Jį ir klausia: *Mokytojau, kur tu gyveni?* Ir jis nuėjo su Juo ir praleido visą dieną su Mokytoju. Po daugelio metų jis pasakoja tai su kerinčiu paprastumu kaip dienoraštį rašantis paauglys, kuris išlieja savo širdį ir net pasižymi

valandā: *hora autem erat quasi decima...* Jis tiksliai prisimena akimirkā, kai Jēzus pažvelgė į jį, kai Kristus patraukė, kai jis negalėjo atsisipirti Kristui, kai jis įsimylėjo Kristų“[11].

Lengva įsivaizduoti, kad Jėzus ant kryžiaus buvo sujaudintas matydamas jaunąjį mokinį, kuris per vakarienę *buvo prisiglaudęs prie Jėzaus krūtinės (Jn 21,20)*. Galbūt Jis nenustebo matydamas savo Motiną. Vienu ar kitu būdu ji visada buvo prie Jo. Bet šalia jos mūsų Viešpats randa draugą - Joną. Gilioje kančioje jų akys susitinka. Koks didžiulis džiaugsmas tai turėjo būti Jėzaus širdžiai! Būtent tada, mums pasakoja Evangelija, matydamas jį šalia savo Motinos, mūsų Viešpats priima Joną į unikalią Marijos ir Jo paties bendrystę: *Pamatęs stovinčius motiną ir mylimąjį mokinį, Jėzus tarė motinai: „Moterie, štai tavo sūnus!“*

Paskui tarė mokiniui: „Štai tavo motina!“ (Jn 19, 26-27).

Po daugelio metų Jonas rašys: *Mes mylime, nes Dievas mus pirmas pamilo* (1 Jn 4, 19). Šis stulbinantis teiginys kyla iš asmeninės patirties. Jonas žinojo, kad jis buvo stipriai mylimas Jėzaus. Ši tikrovė pripildė visą jo gyvenimą ir davė jam naują prasmę: nešti tą pačią meilę visam pasauliui. Apaštalas Jonas, - sakė pal. Jonas Henris Niumanas, -, turėjo neapsakomą privilegiją būti Kristaus draugu. Taip jis buvo išmokytas mylėti kitus; pirmiausia jo meilė buvo sutelkta, o po to galėjo išsiplėsti. Be to, jis gavo didingą ir guodžiančią pareigą rūpintis Viešpaties Motina, palaimintąja Mergele, po Jo dangun žengimo. Ar čia mes neižiūrime paslėptų jo ypatingos meilės broliams šaltinių? Ar negalėtų jis, kuris pirmiausia buvo apdovanotas Išganytojo meile, gavęs sūnaus pareigas Jo Motinai,

būti kas kita kaip gilios,
kotentpliatyvios, karštos, ramios ir
neribotos meilės atminimas ir
pavyzdys (kiek tik žmogus gali
būti)?“[12]

Žadinti širdis

Atiduoti visą savo širdį Dievui nėra
paprasčiausiai asmeninio
apsisprendimo rezultatas: tai *dovana*,
celibato dovana. Jį apibrėžia ne
išsižadėjimas, o atrasta meilė: „Toji
meilė... tikrai verta bent kokios
meilės!“[13] Širdis jaučia besąlygišką
Meilę, Meilę, kuri jos laukė, ir nori
pasiaukoti Jam besąlygiškai,
išskirtinai. Ir ne tam, kad tik
paprasčiausiai ją patirtų, bet kad ją
taip pat *duotų* daugeliui kitų žmonių.
Kaip šv. Jonas, kuris ne tik džiaugėsi
Jėzaus meile, bet stengėsi, kad ši
Meilė skleistųsi po visą pasaulį.
Mylimajam mokiniui tai buvo
natūralus padarinys: *jei Dievas mus*

*taip pamilo, tai ir mes turime mylėti
vieną kitus (1Jn 4,11).*

Kartais į celibatą visų pirma yra
žiūrima kaip savo laiko paaukojimą,
tarsi šio visiško atsidavimo priežastis
būtų veiksmingumo siekimas:
atsidėti tam tikriems apaštaliniams
darbams be kitų įsipareigojimų. Vis
dėlto tai pernelyg supaprastintas
požiūris. Celibatas nekyla iš
pragmatinių svarstymų apie
atsidėjimą evangelizacijai. Tai Jėzaus
kvietimas. Tai pašaukimas ypatingai
dalytis Kristaus širdies gyvenimu:
mylėti kaip Kristus, atleisti kaip
Kristus, dirbti kaip Kristus, būti pačiu
Kristumi – *ipse Christus* – visoms
sieloms. Todėl „išimtinai
pragmatinės priežastys, galimybė
skirti daugiau laiko, nėra
pakankamos. Tokia galimybė skirti
daugiau laiko lengvai gali tapti ir
egoizmo forma, saugančia žmogų
nuo pasiaukojimo ir pastangų,
reikalingų abipusiam priėmimui ir

pakantumui santuokoje. Tai gali vesti prie dvasinio nuskurdimo arba širdies užkietėjimo“[14].

Taigi celibatas nėra vienatvė dramblio kaulo bokšte, bet greičiau pašaukimas lydėti ir pažadinti daug širdžių. Kiek pasaulyje žmonių, kurie nesijaučia svarbūs, kurie mano, kad jų gyvenimai neturi vertės, ir kurie kartais keistai elgiasi, nes galiausiai ieško trupučio meilės! Gavusieji celibato dovaną žino, kad jie turi prisiartinti prie visų šių žmonių ir atskleisti Dievo meilę jiems - priminti jiems jų neįkainojamą vertę. Todėl celibatą gyvenanti širdis yra vaisinga ir atperkanti kaip Jėzaus Širdis. Ji stengiasi kiekviename žmoguje išvelgti tą patį gėrį, kurį mūsų Viešpats atrasdavo tuose, kurie eidavo prie Jo. Ji nemato nusidėjėlio, raupsuotojo, nekęstino mokesčių rinkėjo, bet mylimą Dievo kūrinį, Jo išrinktą, begalinės vertės.

Taigi nors gyvenantieji celibatą neturi biologinių vaikų, jie gauna gilią bei tikrą tėvystės ir motinystės dovaną. Jie yra daugelio vaikų tėvas ar motina, nes „tėvystė reiškia duoti gyvenimą kitiems“[\[15\]](#). Jie žino, kad pasaulyje yra tam, kad tikrai rūpintųsi kitais, kad savo gyvenimu ir tinkamais žodžiais parodytų jiems, kad tik Dievas gali numalšinti jų širdies troškulį. „Mūsų pasauliui, kuriame Dievas geriausiu atveju laikomas hipoteze, o ne konkrečia realybe, reikia remtis Dievu pačiu konkrečiausiu ir radikaliausiu būdu. Jam reikia liudijimo apie Dievą, kylančio iš sprendimo priimti Dievą kaip „kraštą“, kuriame atrandama savastis. Todėl šiandien mūsų šiuolaikiniame pasaulyje celibatas yra toks svarbus, nors jo įgyvendinimui mūsų laikais nuolat kyla grėsmė ir juo abejojama“[\[16\]](#).

Dovana, kuri turi augti diena iš dienos

Dieviškoji celibato dovana nėra magiški kerai, pakeičiantys iškart ir visam laikui. Dievas suteikia ją kaip sėklą, kuri turi palaipsniui augti „geroje žemėje.“ Kaip ir bet kuris pašaukimas, celibatas yra dovana ir užduotis. Tai kelias. Todėl neužtenka apsispręsti gyventi celibatą dėl Dangaus karalystės, kad širdis automatiškai persikeistų. Reikia nuolatinių pastangų išravėti piktžoles, apsisaugoti nuo vabzdžių ir parazitų. Dieviškoji malonė veikia prigimtį jos nepaneigdamą ir neužimdama jos vietos. Kitaip tariant, Dievas remiasi mūsų laisve ir asmenine istorija. Ir būtent čia, toje žmogaus laisvės ir dieviškosios malonės dirvoje, auga graži skaisčios širdies dovana. Ten ji auga... arba ten ji sunyksta.

Kaip jaunesnysis sūnus iš palyginimo, netgi tie, kurie pašaukti į gilesnį artumą su Dievu, vieną dieną gali jaustis išsekę ir tušti. Tas

jaunuolis nusprendė iškeliauti į tolimą šalį (plg. Lk 15, 13), nes savo tėvo namuose jis jautė vidinę tuštumą. Jis turėjo nupulti labai žemai, kad jam atsivertų akys ir jis suprastų, į kokią vergystės būklę jis papuolė. Galima paminėti, kad, pagal Evangelijos tekstą, priešastis, dėl kurios jis grįžo, nebuvo labai dvasinga. Jis buvo alkanas, fiziškai alkanas. Jis ilgėjosi skanios duonos iš tėvo namų. Kai galiausiai sugrįžo, tėvas laukė ir *pribėgo prie jo, puolė ant kaklo ir pabučiavo* (Lk 15, 20). Sūnus bijojo, kad jam teks išgyventi beveik formalų teismą (plg. Lk 15, 18-19), vietoj to jis randa mylintį apkabinimą. Jis atranda – galbūt daug aiškiau nei bet kada – savo giliausią tapatybę: jis yra tokio gero Tėvo *sūnus*.

Kartais išsekimas gali įgyti dar klastingesnę formą. Liekant tėvo namuose galima jaustis labiau tarnu nei sūnumi, kaip vyresnysis brolis

palyginime, kuris „gyveno namuose, bet nebuvo laisvas, nes jo širdis buvo kažkur kitur“[17]. Abiem atvejais kelias išsigelbėti nuo liūdesio yra kreipti akis į Tėvą ir jo meilę mums. Dievas numalšina alkį Eucharistijos duona, kurioje mes randame Tą, kuris tapo vienu iš mūsų, kad mes jį mylėtume kaip Draugą. Ten mes galime laikyti savo širdį uždegtą meile tokia *stipria kaip mirtis* (Gg 8,6).

Jonas stovėjo prie Jėzaus kryžiaus ir taip pat dalyvavo, kaip jis žengė į Dangų „tą dieną, kai iškeliavimas iš tiesų buvo naujo artumo pradžia“[18]. Jėzus turėjo fiziškai atsikirti nuo apaštalų, kuriuos Jis mylėjo iki galo, kad galėtų mylėti juos dar labiau ir kiekvieną žmogų, kuris įtikės Juo. Tai celibatą gyvenančios širdies paslaptis: palikti šio pasaulio meilę, kad visą pasaulį pripildytų jo Meilės šviesa.

[1] Plg. šv. Jonas Paulius II, Bendroji audiencija, 1979 m. spalio 10 d.; 1979 m. spalio 24 d.; 1979 m. spalio 31 d.

[2] Plg. šv. Jonas Paulius II, Bendroji audiencija, 1979 m. spalio 10 d., nr. 2.

[3] Benediktas XVI, Kreipimasis į Romos kuriją, 2006 m. gruodžio 22 d.

[4] Šv. Josemaria, Pokalbiai, nr. 122.

[5] Fernando Ocáriz, Laiškas, 2017 m. vasario 14 d., nr. 8.

[6] Šv. Josemaria, *Kelias*, nr. 884.

[7] Šv. Josemaria, *Kalbantis su Viešpačiu*, Skeptras 2018, p. 66.

[8] *Kryžiaus kelias*, Aštunta stotis, nr. 8.

[9] Šv. Josemaria kartais kalbėdavo apie Jėzų kaip apie „Draugą“. Plg. *Kelias*, nr. 422; *Kristus eina pro šalį*, nr. 93.

[10] Šv. Josemaria, *Kristus eina pro šalį*, nr. 2 (Plg. *Gg* 8:6).

[11] Šv. Josemaria, Užrašai iš pasisėdėjimo su jaunais žmonėmis, 1974 m. liepos 6 d.

[12] Palaimintasis Jonas Henris Niumanas, „Giminių ir draugų meilė“, *Parapiniai ir paprasti pamokslai* 2, pamokslas 5.

[13] Šv. Josemaria, *Kelias*, nr. 171.

[14] Benediktas XVI, *Kreipimasis į Romos kuriją*, 2006 m. gruodžio 22 d.

[15] Pranciškus, Pamokslas Šv. Mortos namų koplyčioje 2013 m. birželio 26 d.

[16] Benediktas XVI, *Kreipimasis į Romos kuriją*, 2006 m. gruodžio 22 d.

[17] Fernando Ocáriz, *Laiškas*, 2018 m. sausio 9 d., nr. 9.

[18] Joseph Ratzinger, “El comienzo de una nueva cercanía,” in *El resplandor de Dios en nuestro tiempo*, Barcelona: Herder, 2008, p. 185.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/lt-lt/article/meile-tai-
kazkas-nepaprasto-vii-atiduoti-savo-
gyvy/](https://dev.opusdei.org/lt-lt/article/meile-taikazkas-nepaprasto-vii-atiduoti-savogyvy/) (2025-08-07)